

Indien de eerststervende immers zelf nog een ouder nalaat, is de kans groot dat deze ouder nog het vruchtgebruik aanhoudt over bepaalde goederen van de nalatenschap. De langstlevende verkrijgt dan een eventueel vruchtgebruik, dat slechts actueel wordt als de schoonouder sterft. Indien de band met de schoonfamilie echter volledig verwaart na het overlijden, kan er al enige tijd verstrijken vooraleer men verneemt dat

een eventueel vruchtgebruik actueel geworden is.

Om onnodige interessen te vermijden, is een strikte opvolging steeds vereist.

Mark DELBOO

Advocaat & Partner DELBOO

Lore LEMMENS

Advocaat DELBOO

De functie van artikel 6 EVRM bij het opleggen van administratieve boetes

■ Cass. 21 september 2018

Het wezenlijk verschil tussen administratieve en strafrechtelijke sancties, betreft de entiteit die de sanctie oplegt. Dat een administratieve sanctie kan worden opgelegd door een buitengerechtelijke entiteit is een merkwaardig gegeven gelet op het principe van de scheiding der machten.

Toch zijn zowel het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1) als de Belgische hogere rechtscollèges van oordeel dat beslissingen met een mogelijk strafrechtelijk karakter door het bestuur kunnen worden opgelegd. Hierbij wordt wel als essentiële voorwaarde gesteld dat de rechtsonderhorige aan wie zo'n sanctie wordt opgelegd hiertegen beroep moet kunnen aantekenen en dit met inachtneming van de waarborgen zoals voorzien door artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (2), het recht op een eerlijk proces.

Het Hof van Cassatie heeft zich in dit kader in zijn arrest van 21 september 2018 (3) uitgesproken over de vraag in hoeverre de omstandigheid dat een fiscale sanctie internrechtelijk niet als strafsanctie gekwalificeerd wordt, uitsluit dat de sanctie strafrechtelijk van aard kan zijn in de zin van artikel 6 EVRM.

GENT 12 MEI 2015

Het arrest waartegen Cassatie werd aangetekend, betreft het arrest van het hof van beroep te Gent van 12 mei 2015 (4) waarbij de feiten die aan de grondslag liggen de volgende zijn.

Op 23 september 2011 stelt de Dienst Douane & Accijnzen vast dat de vrachtwagen van de belastingplichtige niet in het bezit is van een geldig eurovignet. De belastingplichtige wenst de inbreuk recht te zetten en betaalt diezelfde dag nog het eurovignet.

(1) Hierna genoemd: EHRM.

(2) Hierna genoemd: EVRM.

(3) Cassatie 21 september 2018, F.17.0141.N/1, Vlaams Gewest t./ Germonpre BVBA.

(4) Gent 12 mei 2015, 2014/AR/925, Vlaams Gewest t./ Germonpre BVBA.

De belastingplichtige wordt, ingevolge artikel 13 van de wet van 27 december 1994 (1), de zogenaamde eurovignetwet, gesanctioneerd met een administratieve boete.

De hoogte van dergelijke administratieve boetes wordt bepaald op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 (2) waarin het per categorie van inbreuk een schaal vastlegt zonder dat de administratie boete ooit hoger mag zijn dan driemaal het ontdoken bedrag en nooit minder mag bedragen dan 250 EUR.

Op basis van voormelde schaal, wordt de belastingplichtige een administratieve boete van 1250 EUR opgelegd, zijnde eenmaal het bedrag van de ontdoken belasting.

De belastingplichtige verzoekt de Vlaamse Belastingdienst om een kwijtschelding van de administratieve boete. Het verzoek wordt integraal afgewezen en de belastingplichtige spant een geschil aan voor de rechtbank van eerste aanleg te Gent waarbij zij de ongegrondverklaring van de aanslag in de boete, de ongegrondverklaring van de administratieve boete, dan wel de vermindering van deze laatste vordert.

De eis wordt ongegrond verklaard in eerste aanleg, waarna de belastingplichtige beroep aantekent.

Strafsanctie?

Vervolgens wordt door het hof van beroep te Gent nagegaan of de administratieve sanctie als strafsanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM moet worden beschouwd.

Hoewel de beoordeling steeds een beoordeling *in concreto* uitmaakt, stellen we vast dat bepaalde criteria steeds terugkomen en als leidraad kunnen worden aangewend. Als criteria (3) worden aangemerkt:

1. de internrechtelijke kwalificatie van de inbreuk: de vraag of de sanctie volgens het nationaal recht als strafsanctie wordt aangemerkt;
2. de aard en het karakter van de inbreuk: de vraag of de sanctie een algemene draagwijdte heeft. Volgens het EHRM zal er immers pas sprake zijn van een strafrechtelijk karakter wanneer de sanctie algemeen wordt toegepast en bovendien een preventief, repressief karakter heeft;
3. de ernst van de inbreuk.

Het hof van beroep gaat in zijn beoordeling voornamelijk in op het tweede criterium. Het oordeelt dat de administratieve boete effectief als een strafsanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM moet worden aangemerkt. Immers oordeelt het dat de boete wegens het niet aanwezig zijn, dan wel wegens het meer dan een maand vervallen zijn van het eurovignet ertoe strekt de belastingplichtigen binnen een bepaalde groep, met name de bestuurders van zware vrachtwagens die van welbepaalde wegen gebruikmaken, te bestraffen en een herhaling van dergelijke inbreuken te voorkomen. De sanctie heeft aldus

(1) Wet van 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, BS 31 december 1994.

(2) Besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot vaststelling van de schalen van de administratieve boete inzake eurovignet, BS 5 april 2011.

(3) De zogenaamde Engelcriteria; EHRM 8 juni 1976, NJ 1987/223, Engel e.a. t./ Nederland.

een algemene en bestraffende aard in de zin van artikel 6.1 EVRM.

Het hof onderzoekt vervolgens de wettigheid van de sanctie. In dit kader wordt aan de rechter een toetsingsrecht toegekend waarbij hij de wettigheid mag toetsen aan de dwingend bepalingen van internationale verdragen, de regels van intern recht en de algemene rechtsbeginselen.

Met andere woorden, moet de rechter steeds kunnen nagaan of de opgelegde sanctie niet onevenredig is met de gepleegde inbreuk.

Dit betekent echter niet dat de rechter volledige vrijheid gelaten wordt om *contra legem* sancties te verminderen of kwijt te schelden. De rechter zal op een objectieve wijze moeten onderzoeken of de fiscale administratie redelijkerwijze had kunnen overgaan tot het opleggen van een sanctie van een dergelijke omvang. De rechter kan hierbij rekening houden met tal van objectieve criteria waaronder de zwaarte van de inbreuk, hoogte van de reeds opgelegde sancties en de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld, zonder uit het oog te verliezen dat de administratie mogelijk zelf in bepaalde mate gebonden was inzake de toepassing van de sanctie.

In casu oordeelt het hof dat, gelet op de feiten in het dossier – de belastingplichtige had nog geen eerdere overtreding begaan inzake het eurovignet en had dezelfde dag (nog voordat er sprake was van enige sanctie) –, een administratieve boete van 1250 EUR, zijnde 100 % van het ontdoken bedrag onevenredig is met de inbreuk.

Vervolgens oordeelt het hof dat een boete van 250 EUR volstaat om de

belastingplichtige aan te zetten om de wetgeving na te leven en vernietigt het de administratieve boete in zoverre deze meer bedraagt dan voormelde 250 EUR.

CASSATIE 21 SEPTEMBER 2018

In zijn arrest volgt het Hof van Cassatie de redenering van het hof van beroep en bevestigt het Hof het preventief en bestraffend doel van de maatregel.

Waar het hof van beroep zich beperkt tot een analyse betreffende de aard van de sanctie, doorloopt het Hof van Cassatie de drie criteria.

Met betrekking tot het eerste criterium, oordeelt het Hof dat de omstandigheid dat een fiscale sanctie internrechtelijk niet als strafrechtelijk wordt gekwalificeerd, niet uitsluit dat de maatregel strafrechtelijk van aard kan zijn in de zin van artikel 6.1 EVRM. Volgens het Hof vormt ook het derde criterium geen struikelblok en oordeelt het bijgevolg dat *in casu* de administratieve boete als een strafsancie in de zin van artikel 6.1 moet worden beschouwd ongeacht de omstandigheid dat de sanctie niet zwaar zou zijn.

Ook bevestigt het Hof van Cassatie de toetsingsbevoegdheid van de rechter aan het evenredigheidsbeginsel en oordeelt het dat het hof van beroep, gelet op de feiten in het dossier, terecht heeft besloten dat de administratieve sanctie onevenredig is met de begane inbreuk en de matiging van de sanctie aldus naar recht verantwoord is.

CONCLUSIE

Inmiddels wordt algemeen aanvaard dat het bestuur administratieve sancties kan opleggen, ook al hebben deze

mogelijk een strafrechtelijk karakter in de zin van artikel 6.1 EVRM.

Dit mag echter geen vrijgeleide zijn voor het bestuur om de belastingplichtige op een onevenredig zware manier te sanctioneren. Het doel van een sanctie is en blijft drieërlei. Zij moet vergoeden, bestraffen en een voldoende afschrikkend effect hebben teneinde herhaling te voorkomen, zonder verder te gaan dan nodig.

Wanneer de opgelegde sancties voormelde limieten wel overschrijden, is het aan de rechter om, rekening houdend met de appreciatiebevoegdheid van het bestuur, de sancties te toetsen aan het

evenredigheidsbeginsel en de sancties desgevallend te verminderen, dan wel kwijt te schelden.

Nu expliciet werd geoordeeld dat de rechter sancties kan toetsen aan het evenredigheidsbeginsel en in dit kader kan gebruikmaken van een matigingsbevoegdheid, rest nog maar de vraag of en in welke domeinen de rechter van deze bevoegdheid gebruik zal maken. Het komt ons alvast voor dat voormelde principes ook toegepast zouden kunnen worden in het domein van de erfbelasting.

Elisabeth KUSTERMANS
Advocaat, Tiberghien advocaten

Geen schorsing van verjaring voor minderjarigen

■ Brussel 6 februari 2018

Het hof van beroep te Brussel besliste dat de verjaring ten voordele van de Staat ook loopt tegen minderjarigen.

DE FEITEN

In 1999 had de notaris een voorschot van (omgerekend) 185 000 EUR op de successierechten betaald, en bij brief van dezelfde datum had hij gepreciseerd dat de betaling gebeurd was onder voorbehoud en zonder nadelige erkenning. In 2001 stuurt de ontvanger een dwangbevel voor een bijkomend bedrag van ongeveer 25 000 EUR. De erfgenaam, nog altijd minderjarig op dat moment, dagvaardt de ontvanger en betwist het dwangbevel, gaat over tot dagvaarding, en hij krijgt gelijk van de rechtbank, in 2010. Daarop vraagt hij teruggave van het voorschot van 185 000 EUR. En daarover gaat het nu.

HET ARREST

Het hof van beroep te Brussel (1) geeft hem ongelijk, want de vordering is verjaard, zegt het hof. De belastingplichtige kon immers al van bij de betaling teruggave vragen, en dat hij betaald heeft onder alle voorbehoud verandert daar niets aan. De discussie over het dwangbevel voor het saldo is een andere kwestie: die ging alleen over het supplement. De termijn begon dus te lopen op 1 januari 1999, en is vijf jaar later verstreken.

En dat hij minderjarig was toen, helpt evenmin, gaat het hof verder. In het burgerlijk recht loopt de verjaring niet tegen minderjarigen, behalve als het vervaltermijnen betreft (art. 2252 j° 2278 BW), maar het fiscaal recht is van openbare orde, en volgt zijn eigen regels. Welnu, artikel 140-1 Br. W.Succ. verwijst

(1) Brussel 6 februari 2018, *RGEN* 2019/7, 3, 5, nr. 27.248.